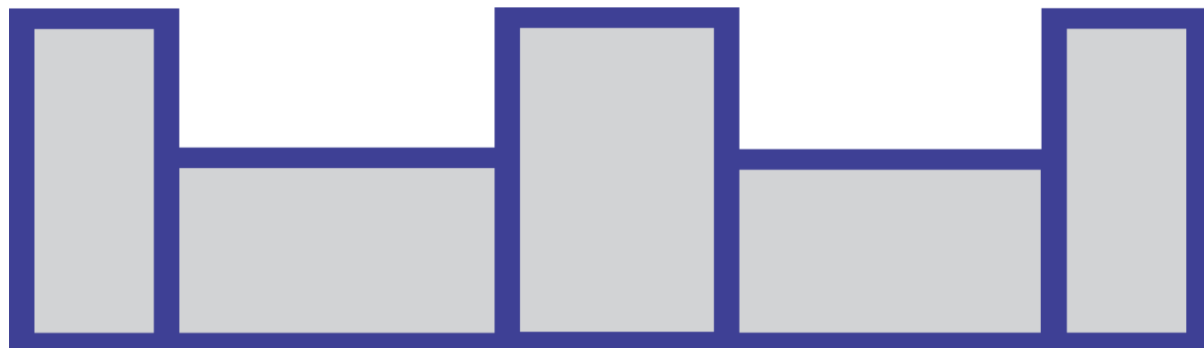

ЧЕТВРТ ИЗВЕШТАЈ ОД МОНИТОРИНГ НА МЕДИУМСКО ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА РАБОТАТА НА СОБРАНИЕ

СОБРАНИЕТО ПОД ЛУПА

**Засилување на политичката дебата
и делиберативниот дискурс**

ДЕКЕМВРИ 2014

ЧЕТВРТ ИЗВЕШТАЈ ОД МОНИТОРИНГОТ НА МЕДИУМСКОТО ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА РАБОТАТА НА СОБРАНИЕТО

(ДЕКЕМВРИ 2015)

Институтот за демократија „Социетас Цивилис“ – Скопје (ИДСЦС) и Институтот за Источна и Централна Европа и Балканот (ИЕКОБ) почнувајќи од јуни 2014 до март 2015 година го следат нивото на квалитет на дебатата во Собранието и известувањето на медиумите за работата на пратениците. Мониторингот се одвива во рамките на проектот „Собранието под лупа, засилување на политичката дебата и делиберативниот дискурс“ финансиски поддржан од Европската Унија. Во текот на периодот на мониторинг ќе бидат изготвени десет месечни извештаи за квалитетот на дебатата во Собранието и за медиумското известување. Пред вас е четвртиот извештај кој се однесува на известувањето на 10 национални медиуми, во периодот од 1 – 31 декември 2014.

Целта на мониторингот е на емпириски начин да се дојде до сознание во која мера медиумите се дел од процесот на делиберација во општеството при создавањето на јавните политики, односно во која мера на пошироката јавност и ги пренесуваат аргументите изнесени во собраниските расправи.

По секој мониториран месец јавноста ќе биде информирана преку извештаи за клучните наоди од мониторингот на медиумите и од дебатата во Собранието.

А. РЕЗИМЕ

Клучниот наод во четвртиот извештај од мониторингот на медиумското известување е дека во набљудуваниот период, од 1 до 31 декември, медиумите го зголемија известувањето од собраниските расправи споредено со ноември и октомври. Само во периодот 19 јуни – 30 септември медиумите посветиле нешто поголемо внимание на дискусиите, аргументите и позициите на пратениците. Притоа, најголем интерес предизвикаа процедурата за одземање на мандатите на опозициските пратеници и расправата околу измените на Законот за високо образование.

Медиумите во декември објавија нешто повеќе информации во кои како извори се наведени пратеници од само една политичка опција отколку информациите во кои се наведени истовремено пратеници и од власта и од опозицијата. Меѓутоа, процентот на вакви информации е најмал досега од почетокот на мониторингот. За сметка на тоа, се зголеми на досега највисоко ниво процентот на информации во кои истовремено како извори се наведени пратеници и од власта и од опозицијата.

Како извор на информации, во врска со Собранието, најчесто се јавуваат пратеници. Нивниот удел во декември се зголемил за двојно во однос на ноември и е на слично ниво како и во мониторинганите периоди октомври и 19 јуни – 30 септември). Истовремено за повеќе од двојно

е намален процентот на информации во кои се наведени извори од извршната власт споредено со претходниот месец (ноември) . Споредено со декември, владините претставници беа почесто застапени како извори во медиумските информации и во периодот 19 јуни - 30 септември, а во октомври речиси воопшто не беа наведени како извори.

Во декември набљудуваните весници и телевизии повторно доминантно го споменуваа Собранието во контекст на пошироките политички случувања, бојкотот на опозицијата предводена од СДСМ и процедурата за одземање на мандатите на избраните опозициски пратеници. Повторно значително помалку се информирало конкретно за дебатите и изнесените аргументи на пленарните и комисијските седници. Со ова, јавноста во многу мал дел е информирана за голем дел од случувањата во Собранието кои се однесуваат на темите кои ги разгледуваат пратениците и аргументите кои се изнесуваат на седниците во прилог или против законските решенија.

Весниците многу повеќе отколку телевизиите објавувале информации во кои се споменува Собранието.

Б. МЕТОДОЛОГИЈА НА ИСТРАЖУВАЊЕТО

Мониторингот на медиумите опфаќа следење на објавените информации во 10 национални медиуми во кои се спомнуваат пратениците и Собранието. Следењето ги опфаќа текстовите објавени во шест дневни весници од кои четири на македонски и два на албански јазик. Од телевизиските прилози се следат објавените информации на централните информативни емисии на четири национални телевизии од кои две се на македонски, а две на албански јазик. Со мониторингот се опфатени следните медиуми:

Весници

- Дневник
- Утрински весник
- Вечер
- Слободен печат
- Коха
- Лајм

Телевизии

- Сител
- Телма
- Алсат-М
- МРТ2 програма на албански јазик

Во наведените медиуми се следат и анализираат информациите во кои се спомнеуваат Собранието, пратениците и законодавната постапка. Притоа, во истражувањето, како пратеници од опозиција се сметани и припадниците на опозициските партии кои на последните

парламентарни избори добија мандати, но одлучија да не ги прифатат. Во секој поединечен текст и телевизиски прилог се анализираат главните елементи односно жанрот, фокусот на информацијата, видот, бројот, страната и јавноста на изворите.

В. ПОЛИТИЧКИ КОНТЕКСТ

Согласно Уставот, Собранието ја има законодавната власт и е составено од 123 пратеници. Пратениците се избираат на непосредни избори, по пат на пропорционални изборни листи за мандат од четири години. На последните парламентарни избори, одржани во април 2014 година, партијата Внатрешна македонска револуционерна организација – Демократска партија за македонско национално единство (ВМРО-ДПМНЕ) освои 61 пратеник, а нивниот коалиционен партнер со кој ја формираат Владата, Демократската унија за интеграција (ДУИ), освои 19 пратеници. По еден пратеник во Собранието освоија партиите на Граѓанска опција за Македонија (ГРОМ) и Национална демократска преродба (НДП). Пратеникот на ГРОМ е дел од владејачката коалиција, а пратеникот кој мандатот го доби од НДП и покрај одлуката на партијата да го бојкотира Собранието се приклучи кон пратеничката група на ДУИ. Со тоа сега пратеничката група на ДУИ брои 20 пратеници.

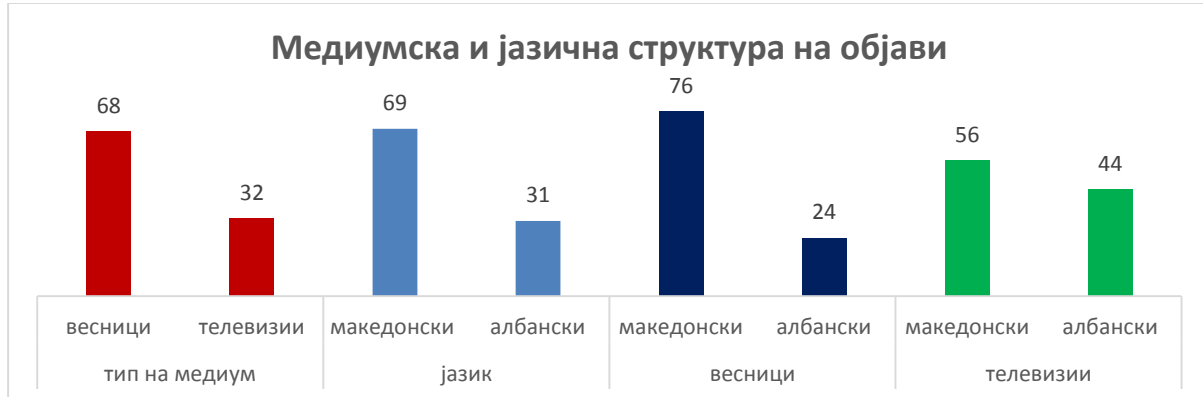
Од почетокот на мониторингот до објавувањето на овој извештај, пратениците од најголемата опозициска коалиција предводена од Социјалдемократскиот сојуз за Македонија (СДСМ), која на изборите освои 34 мандати, ја бојкотираат работата на Собранието¹. Во месец декември во Собранието опозициски дејствуваа десет пратеници, седум од Демократската партија на Албанција (ДПА) и тројца од опозициската коалиција на СДСМ кои одлучија да ги прифатат мандатите. Мнозинството во Собранието во ноември ја започна процедурата за одземање на мандатите на 31 опозициски пратеник кои го бојкотираат парламентот. Постапката продолжи и во месец декември и во моментот на објавување на овој извештај сè уште не е завршена.

Г. НАОДИ ОД МОНИТОРИНГОТ

Овој извештај ги опфаќа објавените новинарски информации кои се однесуваат или ја допираат работата на Собранието во периодот од 1 до 31 декември. Анализирани се вкупно 121 новинарски текстови и прилози објавени во весниците и на телевизиите. Од нив според:

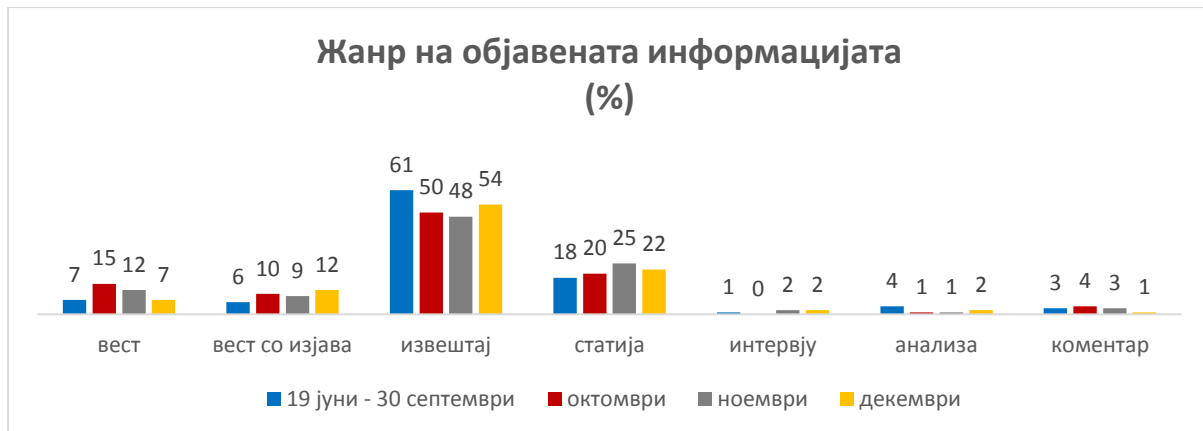
- тип на медиум: 68 % се во весници, а 32% на телевизиите
- јазик: 69% се објавени во медиуми на македонски, а 31% на албански јазик
- од текстовите објавени во печатени медиуми, 76% се објавени во весници на македонски, а 24% во весници на албански јазик
- од прилозите на телевизиите, 56% се објавени на македонски, а 44% на албански јазик

¹ Опозициските пратеници Роза Топузовска Каревска од Либерално демократската партија, Солза Грчева и Љубица Буралиева од СДСМ одлучија да ги прифатат пратеничките мандати освоени на изборите и покрај одлуката на опозициската коалиција за бојкот на работата на Собранието.

I. ЖАНР НА ИНФОРМАЦИИТЕ

Во декември новинарските информации кои се однесуваат на Собранието според жанровските карактеристики во најголем дел, 54%, биле структурирани како извештаи, односно само информираат за настаните поврзани со Собранието. Тоа е повеќе во однос на ноември и октомври, а нешто помалку од првиот мониториран период (19 јуни/30 септември) кога биле регистрирани 61% такви информации. Од мониторираните текстови и прилози, 22% се статии, односно имаат информативни и аналитички елементи при известувањето за настанот што е во рамки на досегашниот просек од почетокот на мониторингот на медиумите. Од објавените информации 19% се основни вести во кои има само кратка информација од настанот и само по 2% се интервјуа и анализи, а 1% коментари на одредени случувања.

II. ФОКУС НА ТЕКСТОВИТЕ И ПРИЛОЗИТЕ

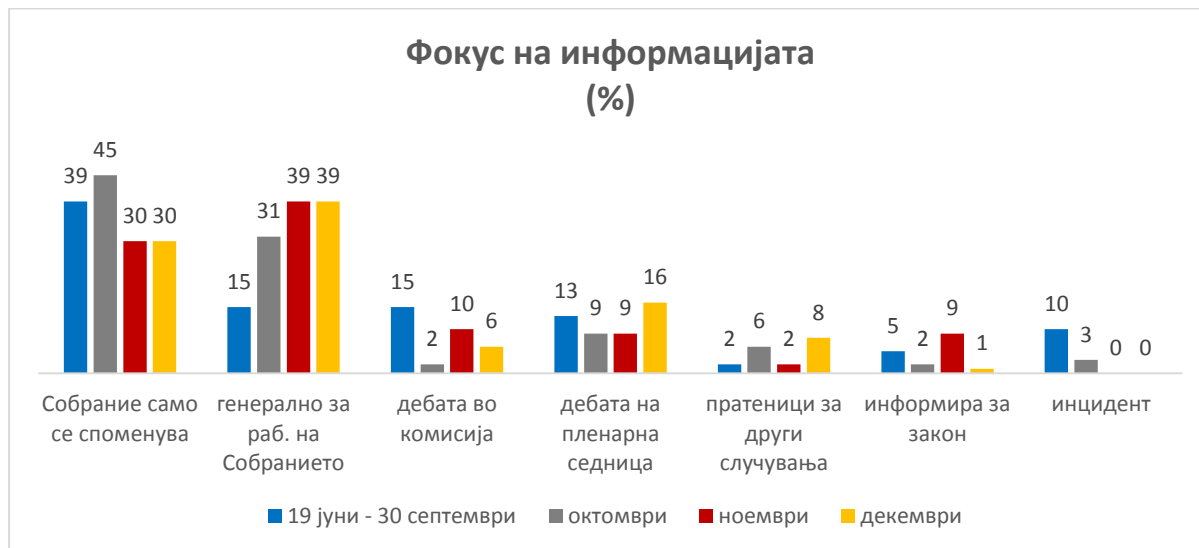
Мониторингот на објавените содржини во медиумите покажува дека во декември процентот на информации во кои Собранието само се споменува е идентичен како и во ноември односно изнесува 30%. Тоа е помалку отколку во првите два мониторирани периоди 19 јуни – 30

септември и октомври. Нема промена ниту во процентот на информациите во кои се известува генерално на работата на парламентот, а кои суштински не се однесуваат на работата на пратениците. Такви се 39% од објавените информации во декември што е идентично со ноември. Овие информации во најголем дел се однесуваат на работата на Собранието и односите меѓу партиите без да се навлегува во детали од седниците. На ваквите информации во октомври отпаѓаа 31%, а во периодот 19 јуни – 30 септември 15% од медиумските објави во кои е споменато Собранието.

Мониторираните медиуми во декември во вкупно 22% од објавените содржини информирале за собраниските дебати од кои во 16% од пленарни, а во 6% од седници на собраниски комисији. Повеќе за парламентарните дискусии мониторираните медиуми информираа само во периодот 19 јуни – 30 септември додека во октомври и ноември овој процент беше помал.

За медиумите во декември најинтересни теми беа процедурата за одземање на мандатите на опозициските пратеници кои ја бојкотираат работата на парламентот и дискусиите околу пакетот измени на законите за образованието, а особено на измените на Законот за високо образование.

Притоа, може да се забележи дека медиумите на македонски јазик во овој период многу повеќе објавувале информации во сите мониторирани категории споредено со медиумите кои објавуваат на албански јазик.

III. БРОЈ И СТРАНА НА ИЗВОРИ

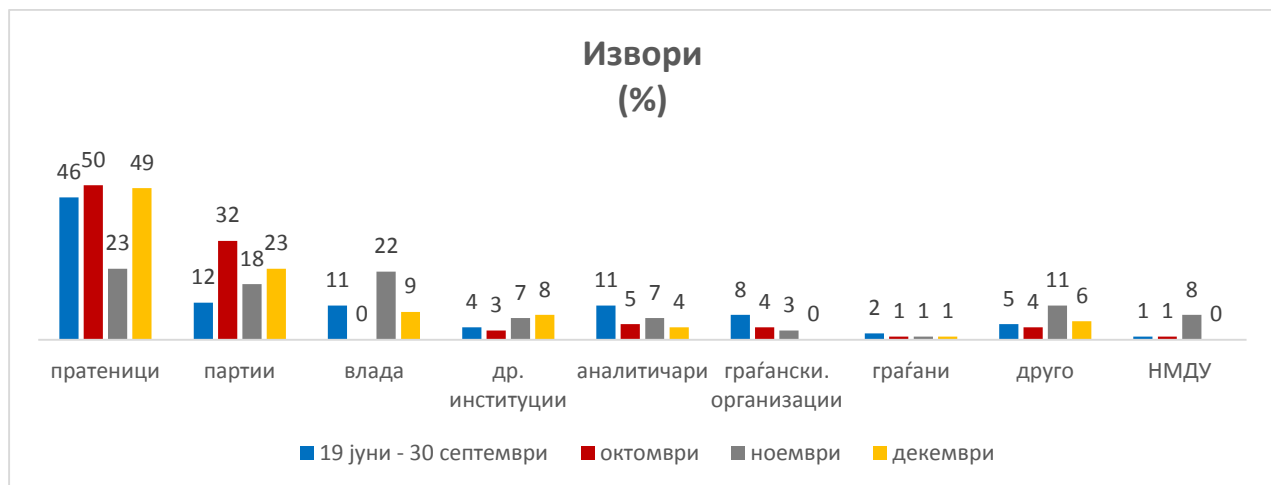
Во мониторираните текстови и прилози во декември опадна процентот на информациите во кои е наведен само еден извор на 32% што воедно е најниско досега од почетокот на мониторингот. Со два извори биле 28%, а со три 13% од информациите. Во 17% од мониторираните информации во декември се наведени повеќе од три извори што е најмногу досега од почетокот на набљудувањето. Во 9% од објавените содржини во кои е споменато Собранието не се наведени извори.

Во декември скоро половина од мониторираните информации извори беа пратениците (49%). Тоа е за 26% повеќе споредено со ноември, а скоро идентично со октомври и периодот 19 јуни – 30 септември. Во 23% од информаците како извори се наведени политички партии или нивни претставници што е за 6% повеќе отколку во ноември, но за 9% помалку од октомври кога овој процент достигна највисока вредност во досегашниот мониторинг 32%. Во периодот 19 јуни – 30 септември партиите или партиските претставници беа наведени како извори во 12% од информациите.

Во декември во 9% од објавените информации како извори се наведени претставници на Владата и министерствата, а во 8% избори од други државни институции. Во 6% од информациите како „други“ извори се наведени најчесто странски дипломати, претставници и парламентарци, а во 4% се консултирани аналитичари.

Во декември во 83% од информациите во кои изворите се пратеници тие се наведени со име и презиме. Во 17% пратениците се анонимни односно не се именувани.

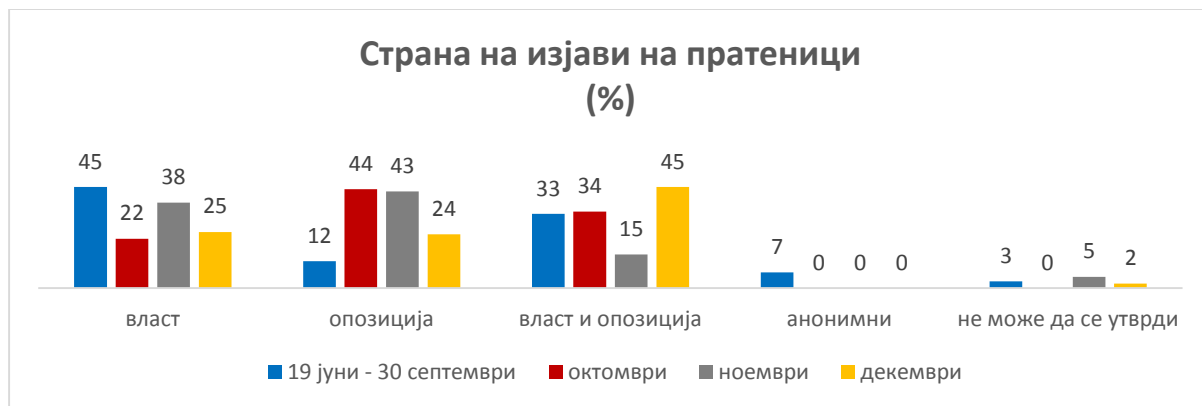

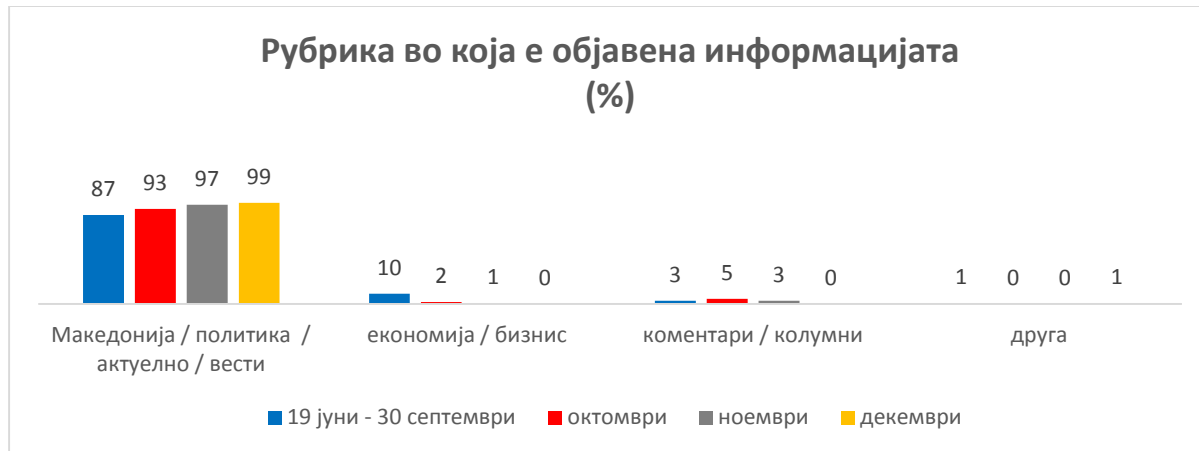
Ако се анализира според тоа на која политичка опција припаѓаат пратениците, кои како извори биле консултирани во новинарските текстови и прилози, произлегува дека медиумите во декември објавиле најмногу информации досега во кои истовремено се застапени извори и од власта и од опозицијата. Воедно во декември објавени се најмалку информации досега во кои како извор се наведени пратеници само од една страна, власт или опозиција.

Во 45% од информациите консултирани се пратеници и од власта и од опозицијата. Во 25% како извори се наведени пратеници од владејачкото мнозинство, а во 24% активни пратеници или избрани пратеници кои не ги прифатија мандатите од опозициски партии.

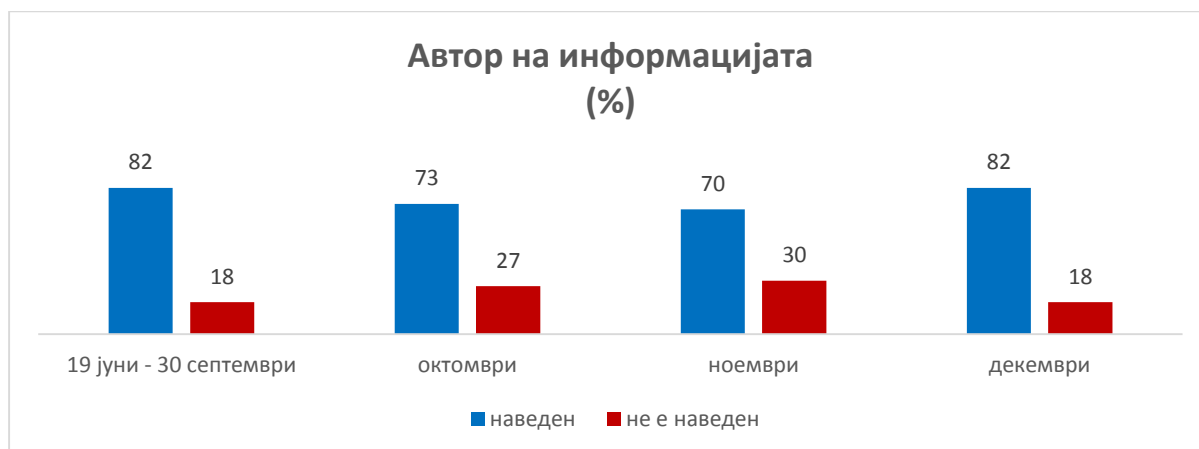

IV. РУБРИКА

Според податоците од мониторингот, во декември 55% од текстовите и прилозите во кои е опфатено Собранието биле најавени на насловните страници на весниците или во генералната најава на вестите во телевизиските дневници, а 45% не добиле такво место. Во однос на рубриците, овие информации најчесто, во 99% од случаите, се објавени на почетните страници од весниците и во почетните делови од дневниците како „Македонија“, „Политика“, „Актуелно“ или слично. Информации во кои се споменува Собранието многу поретко, само во 1% од случаите, се објавени во друга рубрика. Во декември ниту една од мониторираните информации кои се однесуваат законодавниот дом или во кои само се споменува Собранието не е објавена во рубриците посветени за економија и бизнис, или во рубриците посветени на коментари и колумни.

Во набљудуваните медиумски содржини во октомври, во 82% од текстовите и прилозите е наведен, а во 18% не е наведен авторот на објавената содржина во која се споменува Собранието.

Д. ЗАКЛУЧОЦИ:

- Медиумите во декември посветија нешто повеќе внимание на дебатата и аргументите изнесени на собраниските седници споредено со претходните два месеци (ноември и октомври). Повеќе информации за парламентарните расправи се објавени само во периодот 19 јуни – 30 септември.
- Најголем интерес кај медиумите од работата на пратениците предизвикаа дискусиите околу процедурата за одземање на мандатите на опозициските пратеници кои ја бојкотираат работата на Собранието и расправите околу измените на Законот за високо образование.

- Во декември забележан е досега најголем процент на информации во кои како извори истовремено се наведени пратеници и од власта и од опозицијата. Процентот на информации во кои се наведени извори пратеници само од една политичка опција е најмал од почетокот на мониторингот. Притоа на информации во кои се застапени пратеници од власта или од опозицијата отпаѓа еднаков процент.
- Во декември според застапеноста, како главни извори во медиумските информации кои се однесуваат на Собранието се вратија пратениците. Нивната застапеност е двојно поголема отколку во ноември, а тоа пак е во рамки на просекот од октомври и периодот 19 јуни – 30 септември. Во декември на второ место по застапеноста се извори од политичките партии, а на трето се извори од извршната власт односно од Владата и министерствата.
- Јавноста останува генерално недоволно информирана од страна на медиумите за случувањата во Собранието, законите кои се разгледуваат и аргументите кои ги изнесуваат пратениците на седниците.
- Собранието во декември 2015, повторно најчесто е споменувано во контекст на пошироката политичка состојба во државата, односите меѓу партиите, бојкотот на опозицијата и тековната процедура за одземање на мадатите.
- Медиумите на македонски јазик значително повеќе известувале за Собранието отколку медиумите на албански јазик. Весниците како и во претходниот период значително повеќе известуваат за настани поврзани со Собранието отколку телевизиите.

*****

Проектот „Собранието под лупа, засилување на политичката дебата и делиберативниот дискурс“ е финансиран од страна на Европската Унија.

Оваа публикација е изготвена со помош на Европската Унија. Содржината на публикацијата е единствена одговорност на Институт за демократија „Социетас Цивилис“ – Скопје (ИДСЦС) и на никаков начин не може да се смета дека ги одразува гледиштата на Европската Унија.